

Resum de les opinions del Grup de Lectura en la trobada del 21 d'octubre de 2013 sobre PLANS DE FUTUR, de Màrius Serra:

En aquesta trobada, el Grup de Lectura va tenir ocasió, a més d'exposar els seus comentaris sobre el llibre, de fer les preguntes o exposar els dubtes que havia suscitat el text directament a Màrius Serra, que va tenir l'amabilitat d'acompanyar-nos i de respondre totes les qüestions plantejades i d'ampliar moltes informacions relacionades amb el procés de creació del llibre.

En línies generals, es va considerar que el primer gran encert de la novel·la era haver rescatat de l'oblit la figura del gran matemàtic Ferran Sunyer, absolutament desconegut per a la immensa majoria de catalans. Com a valor essencial de l'obra, i molt connectat amb la personalitat del seu autor, es van destacar els nombrosos jocs lingüístics, amb un poderós sentit de l'humor que impregna tota l'obra; també van agradar molt les diferents veus narratives, que ens ajuden a tenir perspectiva des de diferents angles, les aportacions dels distints personatges, que fan l'obra pràcticament coral, i, naturalment, la sorpresa final.

Màrius Serra ens va dir que volia que el final fos com una tibada de corda, i va ser molt conscient en tot moment que corria el perill de no mantenir la versemblança narrativa; tot i així, però, va decidir fer el final que té la novel·la, que, tal com va explicar, es va originar quan, en una conversa que va tenir lloc en una masia de Foixà, algú va dir: "Si aquestes parets parlessin...". I a partir d'aquesta expressió, Màrius Serra va concebre el final de l'obra i tota la dicotomia "pare-paret" que guarneix el text.

També vam preguntar a l'autor d'on sortia el títol de la novel·la i el perquè de l'estranya denominació dels capítols. Màrius Serra ens va dir que el primer títol de l'obra era "Retrat de Maria Carbona", però que a partir de la lletra d'una cançó d'Antònia Font va aparèixer l'expressió "Plans de futur", que Serra va creure molt encertada com a homenatge a les dificultats vitals de Ferran Sunyer. Els noms del capítols són un homenatge a les matemàtiques, ja que són nombres primers.

També se li va preguntar sobre alguns plantejaments de la novel·la que semblen agosarats en relació al sexe o a les tendències sexuals d'alguns protagonistes, i Màrius Serra va respondre que es va poder permetre certa gosadia en els aspectes sexuals a partir del fet que la família narrada en el llibre no va tenir descendència directa; això li va atorgar el poder de fer ficció amb molta amplitud de possibilitats, però sense contradir mai els fets sabuts.

Va destacar-se que, al final de l'obra, una filla tracti de covard el seu pare, i Màrius Serra va admetre que potser pot resultar seca o forta la paraula "covard" en boca d'una filla, però també va recordar el joc que ell vol establir entre el verb "covar" i l'adjectiu "covard": totes aquelles misèries que s'han hagut de patir per l'absència del pare desemboquen en aquest retret descarnat final. Quant als jocs de paraules, Màrius Serra ens va confessar que primer volia anomenar la cadira de rodes de Ferran Sunyer "Ferrari", però en veure que la casa automobilística italiana encara no existia en l'època narrada, va substituir-la per "Filferri".

Qüestionat sobre si va ser el quadre de Dalí, "Retrat de Maria Carbona", el que va generar la novel·la, Màrius Serra va comentar que veia l'obra de Dalí de molt interès per fer-ne literatura, tenint també en compte que en aquella època —que és la mateixa en què Dalí pinta el cèlebre quadre de la seva germana Anna mirant per la finestra—, Salvador Dalí i Maria Carbona festegen. El quadre de Maria Carbona, ens va informar Màrius Serra, va estar molts anys al menjador de la família Sunyer-Carbona al seu domicili de Sarrià, i finalment, per estretors

econòmiques, es va vendre al Museu de Belles Arts de Mont-real. També ens va dir Serra que es conserva un esbós del quadre al Museu de Montserrat. Màrius va insistir en el fet que el retrat de Maria Carbona és una obra suggeridora, que permet i estimula la ficció.

Per part del Grup de Lectura també es va valorar molt el joc establert per l'autor entre la ficció i la realitat al llarg de tota la novel·la; es va parlar de la potència del personatge del matemàtic i es va retreure una certa falta d'esperit en les dones de la família.

Màrius Serra va incidir en el fet que elles pertanyien a la classe social de la burgesia; eren noies de bona família, a Figueres o a Barcelona, i en aquella època aquest tipus de dona no treballava, tot i que l'Àngels dibuixava i mirava d'obrir-se camí. De tota manera, Ferran Sunyer, malgrat la seva incapacitat, ha d'aconseguir beques ministerials de les quals viuen tots plegats, sense deixar de patir mai una situació econòmica severa.

A més a més, es van valorar en l'obra les històries d'amor que hi traspuen i les grans càrregues de sentiment de culpa, es va qualificar la novel·la de "molt Màrius Serra", perquè sense saber-ne l'autor l'identificaries de seguida, alhora que va sobtar la crua descripció que fa el text del tractament que, anys enrere, es feia de la discapacitat, com s'observa en el doctor Petit i en els comentaris de certs personatges secundaris.

Màrius Serra ens va dir que va aprofitar les converses i els diàlegs curts de grups de gent anònima, a la vetllada del premi de l'IEC per exemple, per demostrar la gran crueltat de la gent sobre la problemàtica dels discapacitats. També va comentar que no va voler entrar en el personatge de Dalí per no diversificar els protagonismes de l'obra i per no treure el focus dels Carbona-Sunyer, que era el que a ell li interessava. En la parella Dalí-Sunyer, Serra hi veu una contraposició de genis. Dalí, per a Màrius Serra, és un artista admirat, però actualment ja no el veu tan important com dècades enrere. Per una raó molt semblant, tampoc no va fer servir explícitament el nom de Federico García Lorca, tot i que els personatges s'hi refereixin.

Màrius Serra també va comentar les dificultats, personals i literàries, que va tenir en abordar una temàtica comparable a la del seu llibre "Quiet", dedicat al seu fill Lluís. Serra ens va dir que ja havia iniciat la redacció de "Plans de futur" abans de la seva pèrdua familiar, però que malgrat pogués semblar reiteratiu va pesar més l'afany de fer immernir la personalitat de Ferran Sunyer i la seva lluita davant d'un món farcit de dificultats i prejudicis.

Finalment, davant del comentari que el final del llibre podria semblar precipitat, Màrius Serra ens va confessar que la raó d'aquesta acceleració era ben prosaica: quan redactava els últims capítols, Màrius era a Tailàndia i es va quedar sense llibreta —Serra sempre escriu a mà— i se'n va haver de comprar una de color groc, però més petita, fet que va provocar un canvi de ritme en les pàgines finals. Tot i així, Màrius Serra va reiterar la seva voluntat de fer un final amb certa sorpresa i va voler-lo relacionar amb el concepte "golfes-amagatall", tan conegut durant els temps de la guerra i la postguerra.

Com a últim detall, Màrius Serra ens va dir que Teresa rep aquest nom en comptes d'Àngela, el nom autèntic del personatge, per facilitar la comprensió lectora, ja que després de l'excés de "Ferrans", va voler evitar l'excés d'Àngels, Àngeles, etc.

Com d'habitud, el nostre agraïment més sincer als components del Grup de Lectura per la seva assistència i per les seves contribucions al debat, i en aquesta ocasió, i molt especialment, volem donar les gràcies més sinceres a Màrius Serra, que ens ha acompanyat en la nostra trobada i ha respost gentilment tots els nostres requeriments. Us esperem a la nostra pròxima cita:

• *Aire de Dylan*, d'Enrique Vila-Matas (Seix Barral, 2012)

(Dilluns, **18 de novembre** de 2013, a les 7 de la tarda)